

Folketinget og oversendt til Landstinget, nogle ganske faa Dage inden Rigsdagssamlingen 1908—09 sluttede, og det blev saaledes ikke til Lov. Men i Samlingen 1909—10 gennemførte daværende Finansminister Brandes ved Loven af 26. Marts 1910 en Udvidelse af Garantien, saaledes at den kom til at omfatte ikke blot Detailhandlerbanken og Grundejerbanken, som man garanterede for paa et Tidspunkt, hvor man ikke vidste, om det kunde bringe Tab, men ogsaa Sparerne i Nibe Bank og Fredericia Bank, og det var just en Garanti, som man vidste vilde give Tab. Det er altsaa et Tilfælde, der er ganske analogt med det, vi havde i 1922—23. Grundejerbanken og Detailhandlerbanken er erstattet af Landmandsbanken, og en Række Smaabanker erstatter Nibe Bank og Fredericia Bank. Det er altsaa ikke rigtigt, at Statsmagten ikke har et Fortilfælde.

Det er efter mit Skøn heller ikke rigtigt, naar det ærede Medlem Hr. Hauge sagde, at ej heller for Sparekassernes Vedkommende er der ydet en saadan Hjælp. Den Hjælp, der blev ydet Den sjællandske Bondestands Sparekasse, efter at den i September 1908 havde maattet standse sine Betalinger, var jo en direkte Hjælp fra Statsmagten. Det Laan, som Den sjællandske Bondestands Sparekasse havde faaet paa 1½ Million, gjorde Statsmagten ikke gældende, og Sparerne i Den sjællandske Bondestands Sparekasse fik i Kraft af denne Optræden fra Statsmagts Side saadant noget som 70 pCt. af deres Penge, altsaa temmelig nøjagtig det samme Beløb, som Sparerne efter det af Handelsministeren nu forelagte Lovforslag vil faa. Naar man tager de 85 pCt. og derfra drager det Rentetab, der vil blive i den lange Periode, man vil yde Tilskuddet over, vil man komme i Nærheden af de 70 pCt., som Sparerne i Den sjællandske Bondestands Sparekasse fik. Medens det altsaa lige op til 1908 havde været saaledes i vor økonomiske Historie, at naar der var en snævrere Forbindelse mellem Statsmagten og Bankerne, var det Statsmagten, der misbrugte Bankerne, gik man i 1908 over til, at det var Bankerne, der i nogen Grad misbrugte Staten. Og fra saa godt som alle Sider sluttede man sig til den Ordning, som den Gang gennemførtes. Det kan ikke være andet, forekommer det mig, end at ogsaa dette Forhold maa have nogen Betydning, naar man ser paa det her foreliggende Lovforslag.

Dette vilde Ministeren jo nærmest gøre til en Kriseforanstaltning, og det skal ogsaa indrømmes Ministeren, at man maa haabe,

det er Afslutningen paa den langvarige Krise, som for Bankernes Vedkommende betegnes ved det første Sammenbrud, Haandværkerens Kreditbank, i Marts 1920, og det sidste Banksammenbrud, vi havde, i Oktober 1922. I den Periode har vi set, at af de ca. 190 Banker, der er her i Landet, er to Hovedbanker blevet rekonstrueret, og man maa have Lov til at hævde, at ved den ene havde der, om Statsgarantien ikke havde været saa effektiv, ogsaa været lidt et Tab for Sparerne. Altsaa, to Hovedbanker er blevet rekonstrueret, ca. 14 mindre Banker er rekonstrueret, og ved de 7 Banker, her er omtalt, har en Rekonstruktion ikke kunnet finde Sted, men de har maattet likvidere. Naar da det ærede Medlem Hr. Hauge og ogsaa det ærede Medlem Hr. Aksel Jensen rejste Krav om en Revision af Bankloven og udtalte Haabet om, at man gennem en saadan Revision kunde faa saadanne Bestemmelser ind, at vi ikke skulde se Gentagelser i saa stort Omfang, saa tror jeg, man fra alle Sider vil slutte sig hertil; og vi for vort Vedkommende vil ogsaa udtale Haabet om, at det maa lykkes Ministeren at udarbejde en Ændring til Bankloven, som i nogen Maade maaske kan bøde paa de Forhold, her er omtalt. Men naar det ærede Medlem Hr. Hauge rettede et kraftigt Angreb paa Bankinspektøren og sagde, at vi maatte have et bedre Banktilsyn, for det var dog saaledes, at Bankinspektøren først var kommet, naar det var gaaet galt, saa vil jeg deroverfor sige, at for det første ved det ærede Medlem Hr. Hauge utvivlsomt ikke, i hvilke Tilfælde Bankinspektøren er kommet paa et Tidspunkt, hvor han har kunnet redde noget, og hvor dette ikke er kommet frem for Offentligheden. Men det forekommer mig dernæst, at det ærede Medlems Sammenligning af Bankinspektøren med et Brandvæsen var temmelig daarlig for det, det ærede Medlem vilde bevise, for efter hvad jeg ved, kommer Brandvæsenet dog heller ikke, før det er begyndt at ryge en Smule, saa selv om vi skal stille den Fordring op, som det ærede Medlem Hr. Hauge gjorde, tror jeg, man maa have Lov til at sige, at den har Bankinspektøren ogsaa fuldt ud honoreret.

Det er klart, at det konservative Folkeparti overfor et Lovforslag som dette maa have store principielle Betænkeligheder. Det er jo i nogen Grad at stille det saaledes op, at naar det indenfor Erhvervslevet gaar godt, skal den private have Lov til at tage Fortjenesten, men naar det gaar daarligt, skal det væltes over paa Staten. Og disse betydelige principielle Betænke-